

PERMAKULTURA

Principy a pěšiny/cesty mimo/nad rámec trvalou udržitelnost

David Holmgren

2002, asi 288 stran

David Holmgren si staví vlastní dům, sám učí své děti, vylepšuje svůj domov – Melliodoru na jednu z nejlepších ukázek permakultury v Austrálii. Mimoto také hojně píše; mnoho jeho projevů z období mezi 1978 a 2000 vyšlo nedávno na CD Romu.

Přestože se permakultura začala šířit revolučně a vizionářsky, jako nová věda praktické ekologie, píše Holmgren, během posledních několika let se na ni široce nazírá jako na svérázný způsob zahradničení, mulčování, bylinných spirál atd. Na toto téma bylo od *Manuálu designéra* publikováno mnoho knih. Jen málo z nich však v sobě nese skutečnou výzvu. Holmgren se značně naléhavě opět dožaduje rozsahu a důležitosti původního pojetí permakultury.

Permakultura je podle Holmgrena nejsrozumitelnější a nejlépe navrženou vizí/představou toho, jak se můžeme prakticky jako druh vyvarovat možných nebezpečných následků ubývání energie. Jde za rámec běžně nazíraného trvale udržitelného rozvoje poukazem na to, že pojetí toho, čemu říká „čistá, zelená technologie“, v rámci níž můžeme dále žít jako doposud, pouze s čistšími čisticími prostředky a s méně energeticky náročnými auty, je pouhá iluze. Skutečnosti života tak obrovské lidské populace v nízkoenergetické budoucnosti budou mít vážné důsledky na každou oblast života a Holmgren jednoznačně uvádí, že iluze, že můžeme dále obchodovat podle obvyklého scénáře, je možná jen proto, že generace bohatšího urbanistického světa ztratily spojení s přírodou.

Energie ovlivňuje všechny oblasti našeho života a Holmgren do hloubky objevuje důsledky hrozící ropné krize a mnoho praktických řešení, které nabízí permakultura. Nezdráhá se předkládat před nás výzvy, jimž čelíme, přesto nepanikaří/nealarmuje/nezvoní na poplach, pouze klidně staví jeden argument k druhému, a dokazuje tak důležitost permakultury. Holmgrenova práce je vystavěna přímo na základemě hlubokého pochopení ekologie a vstupuje do pojetí energie v rámci (he goes into the concepts of energy within ecology a great deal).

Ukazuje své pohledy na principy permakultury a zatímco některé jsou velmi blízké těm Mollisonovým, jiné jsou osobitě odlišné. Princip „Obtain a Yield“ je skutečně podivuhodná coby význačné opomenutí ze strany Mollisona: pokud navrhujete systém nebo přidáváte nějaký nový prvek, snažte se, aby vytvářel hodnoty, poskytoval nějaký výnos. Tedy, stejně jako všechny dobré permakulturní myšlenky je to hluboké a zároveň tak prosté. Holmgrenovy principy tvoří promyšlenou sbírku, která doplňuje a prohlubuje původní principy Mollisonovy.

Na své cestě poráží několik posvátných krav. Fotovoltaika je ztráta času pokaždé, pokud nejde o tropy bez dosahu elektrické sítě, protože množství energie, které je potřeba k výrobě solárních panelů, je činí nerealistickým pro budoucnost se sníženým množstvím energie. Stromy se za miliony let staly nejefektivnějšími solárními kolektory přeměňující energii slunce na takovou, kterou můžeme využít, na palivo a podobně. Jsou takto daleko efektivnější než jakýkoli vyrobený solární panel.

Pořádek dělá také s naší posedlostí počítači: informační technologie, upozorňuje nás, „je třesinkou na dortě, ne dort sám.“

„můžete to také dokázat, je to jednoduché a je to věc, která nejvíc stojí za to ze všeho, co můžete udělat.“

Tato kniha má své hranice. Není vhodná pro začátečníky, ani ji nelze brát jako praktický manuál jakým je třeba *Manuál designéra*. Nehodí se ani pro vaše příbuzné, kteří vás zavalují otázkama, co to vlastně je, ta permakultura. Je psaná akademickým stylem a má jen málo vizuálních podnětů. Nicméně, její síla více než nahrazuje to, co v ní není. Číst tuto knihu je jako jíst vydatný (bio)čokoládový koláč - musíte si jej dávat v malých porcích a položit se na chvíli, aby se vám dobře zažívalo.

Pokud hledáte průvodce, jak navrhnout bylinnou spirálu nebo jako mulčovat, pak to není kniha pro vás. Chcete-li jasného, hlubokého a vášnivého průvodce v tom, jak se my, lidi, můžeme přizpůsobit rychle se blížící skutečnosti snižující se energie, abychom to nejen pouze přežili, ale dobře zvládli, pak si to musíte přečíst.

Podle *Roba Hopkinse* přeložila a upravila Radka Vaculová.